

Doven jazzfusion

cd **elektronika**

Sugarghost
«Balls & balloons»
ILK/VME

1 2 3 4 5 6

Jazz møter lap-steel og samplegleder

Joakim Frøysland leter etter lyder andre helst ligger unna. Enten det er sprettballer på gitarstrenger eller vibrasjoner i gamle askebegre, tar Frøysland vare på det. Tilnærmingen resulterte i to nominasjoner til Danish Jazz Awards for debuten i 2006 (Frøysland er fra Groruddalen, men gir ut på dansk selskap). Andreplaten, med sin akustiske lap-steel, bassklarinet og oppfinnsomme rytmer, kan minne om de pastorale øyeblikkene til In the Country, eller om et Jaga Jazzist med større hjerte. Kanskje minner musikken vel mye om sine forbilder, men det som skiller Sugarghost ut, er Frøyslands vokal. På godt og vondt, for vår mann er hverken tekstforfatter eller vokalist av rang. Låtene med sang er da også en liten håndfull. Verre er det at låtene er dovnøye, som ikke beveger seg nevneverdig uten at man stikker dem med en kjepp. Denne anmelderen skulle gjerne ønsket seg mer utvikling av ideene, som på platens høydepunkt «Didl».

WALTER N. WEHUS

Småfunky tysk

cd **elektronika**

Diverse artister
«Deutsche Elektronische Musik»
Soul Jazz/Bonnier Amigo

1 2 3 4 5 6

Unik musikalsk historietime

Tyskspråklig musikk fikk en renesanse i form av den såkalte Neue Deutsche Welle (NDW) på tidlig 80-tall. Denne løp parallelt med new waven i Storbritannia. Begge kunne spores tilbake til punken, men i Tyskland fantes andre og minst like viktige inspirasjonskilder fra 70-tallet – krautrocken og en funky avantgardistisk elektronika. Den glimrende britiske Soul Jazz-etiketten samler nå høydepunkter fra perioden 1972-83 med denne dobbelt-CDen.

Det er en forseggjort samling i form og innhold, der et utfyllende hefte følger med og forteller alt du trenger å vite om artistene som var Kraftwerks samtidige. Dagens elektronika-artister, fra Goldfrapp til Röyksopp, ville ikke ha vært der de er uten grunnarbeidet lagt av Can, Cluster, Tangerine Dream og La Düsseldorf. Sistnevnte «Rheinita» er en höjddare på en fantastisk samling. Unge som vil vite hva som inspirerte musikken de hører på, kan få en unik historietime her.

SVERRE OLE DRØNEN

Høytid

cd **klassisk**

Johann Sebastian Bach
«Clavierübung III»
Kåre Nordstoga, orgel
Lawo

1 2 3 4 5 6

Favner en epokes musikalske viten

Et kvart årtusen etter at Bach døde er han like aktuell. Bach etablerte den europeiske musikkens veinett; det var Bach som formulerte de oppgavene alle store komponister kom til å beskjefte seg med i de følgende århundrene. Hans «wohltemperierte Klavier» ble klavermusikkens Gamle Testamente. Hans Clavierübung III ble noe tilsvarende for orgelmusikken – en oppsummering av en hel epokes erfaringer om kontrapunktisk musikk og om hvordan man formidler den via et av musikkhistoriens mest overveldende instrumenter. På den nye platen går Kåre Nordstoga i nærkamp med dette fryktinngytende verket. Han sitter ved Schnitger-orgelet i St. Michaelis domkirke i den nederlandske byen Zwolle og forvandler med suveren musikalitet orgelmusikkens gamle testamente til stor, nåtidig kunst. Dette er en plate som maner til høytid. En plate med stor klang og høy himmel.

PETER LARSEN

Mest trist

cd **jazz**

Karin Krog
«Folkways»
Meantime/Musikkoperatørene

1 2 3 4 5 6

Bra om du lar deg bevege, ellers trist

I rock synger man med den stemmen man har. I jazz er stemmen et instrument som skal utforskes og utnyttes til bredden og bristepunktet av sine individuelle kvaliteter. I rock godtar man at stemmen, i hvert fall den mannlige, eldes, så lenge innpakningen er riktig og innstillingen «ekte». Men hvordan lyder jazz med et instrument som er redusert, ja nærmest skralt? Den private dimensjonen redder Karin Krog denne gangen. Mange av folksangene på platen ble samlet inn av hennes oldefar. Stemmen er utilsjort gammel. Sammen utgjør disse elementene en rørende historie om forfengelighet som taper mot formidlingstrang. Om en ikke lar seg bevege av slikt, får man en lytteropplevelse en godt kunne vært foruten. I så fall har «Folkways» like lite med stor jazz å gjøre, som de krokryggene og -fingrete levningene på scenen i «Rock'n'Roll Hall of Fame» har med klassisk rock. Da er det mest av alt trist.

HELGE OLSEN

Sterk historie

cd **rock**

Roky Erickson
«True love cast out all evil»
Chemikal Underground

1 2 3 4 5 6

En texaners harde ferd gjennom livet

Roky Erickson, best kjent gjennom bandet «The Thirteenth Floor Elevators», har som mange musikere lidd en skjebne gjennom rusmisbruk, institusjonalisering og økonomisk rundjuling. 14 år etter hans siste utgivelse, er han tilbake på beina, godt hjulpet av gode mennesker rundt ham. Produsent Will Sheff har rotet i arkivet, og plukket ut 12 av 60 sanger han vil ta for seg. Her får vi texas-folk, garagerock og lo-fi psychedelia backet opp av det formidable bandet Okkervil River og pakket i en inspirert og herlig knitrende produksjon, som også tar i bruk elementer fra gamle innspillinger fra Rokys tid ved sykehuset for sinnssyke kriminelle. Rokys fortellerevne, tekster og rotekte vesen engasjerer lytteren fra første stavelse. Det er vakkert og friksjonsfullt på en gang, og hans romantiske univers eksisterte på en tid da alt annet så mørkt ut – man kan rett og slett ikke unngå å la seg rive med.

STEPHAN MEIDELL

Rått og flott

cd **klassisk**

Ole Bull: Fiolinkonserter
Annar Follesø, fiolin
Ole Kristian Ruud, dirigent
Kringkastingsorkesteret
2L

1 2 3 4 5 6

Tre platepremierer med musikk av Bull

På coveret står Friedrichs vandringsmann og stirrer enda en gang fortapt utover tåkehavet. Et eiendommelig bilde å velge til en plate med musikk av Ole Bull – som jo ikke akkurat var kjent som noe innadvendt menneske. Det er da heller ikke verken tåkeskyer eller grublende melankoli å høre på platen. Til gjengjeld er det tre spretne platepremierer: To fiolinkonserter og en spansk fantasi. Dette er underholdningsmusikk beregnet til å blende 1800-tallets publikum og skape tumulter i konsertsalene, tre lappetepper av smektende melodier, virtuose effekter og billige poenger, fremført med humør og entusiasme av Kringkastingsorkesteret under Ole Kristian Ruud. I rollen som Ole Bull hører vi en sporty og spenstig Annar Follesø som av og til spiller seg helt ut til kanten av sine tekniske ressurser. Det er rått. Det er flott. Og i tillegg får vi «Sæterjentens søndag» og to andre nasjonale visker.

PETER LARSEN

Etterforskende

cd **jazz**

Terje Rypdal
«Crime Scene»
ECM

1 2 3 4 5 6

Bestillingsverk for Nattjazz under lupen

ECM blir vitterlig nødt til å gi opp sin sedvanlige klangmani når Rypdal allierer seg med et 17-manns Bergen Big Band, i tillegg til Palle Mikkelborg (trompet), Ståle Storløkken (Hammond B-3) og Paolo Vinaccia (trommer, sampling). Hovedpersonen oser av lekende spillelyst med vårkåt gitar, og et verk som bringer publikum fra John Coltrane, via rockepsychedelia, blåserarrangementer til triphop med vokalsamplinger. Clint Eastwood fyrer i gang etterforskningen assistert av dype bassklarinetter og spenningsakkorder, før de hovedmistenkte gjør en nærmest ubehagelig entré med spisse og inntrengende saksofoner. Rypdals arrangementer tar i bruk det store ensemblet på en original måte, og høres ut til å ha tildelt de ulike instrumentgruppene ulike roller i kriminologien. BBB takler den kollektive musikken på en sterk måte, selv om det til tider kunne vært mer egenart i de solistiske uttrykkene.

STEPHAN MEIDELL

To løsninger

cd **klassisk**

«Polyphonic Dialogues»
Joachim Kwetzinsky, klaver
2L

1 2 3 4 5 6

Shostakovitsj og Sjtjedrin møtes

Bach skrev et preludium og en fuge i hver av dur- og moll-toneartene. Resultatet ble «Das wohltemperierte Klavier», klavermusikkens Gamle Testamente. Shostakovich prøvde det samme i 1950. Også han skapte stor musikk – selv om prosjektet på dette tidspunktet var blitt umulig fordi de gamle toneartene hadde mistet sin bindende kraft. I 1970 lot så Rodion Sjtjedrin Bachs sentraleuropeiske kontrapunktikk spilles ut mot andre musikktradisjoner og så å si oppløses fra innsiden. På den nye platen fra 2L presenterer den unge talentfulle pianisten Joachim Kwetzinsky de to siste stadiene i denne historien ved å la Shostakovichs og Sjtjedrins komposisjoner gå i dialog med hverandre. Han har fin sans for de veldig ulike temperamentene som er på spill. Hans Shostakovitsj er tørr og streng, hans Sjtjedrin løssluppet karnevalesk. Og musikken strømmer hele tiden fritt og uanstrengt. Dette er en svært vellykket plate.

PETER LARSEN

Puddelpopkorn

cd **rock**

Roger Pedersen
«Kernels in a popcorn machine»
West Audio Productions

1 2 3 4 5 6

Et par timer for lenge på gutterommet

Den elektriske gitaren er et instrument der tekniske manndomsprøver kan overskygge det musikalske uttrykket. Roger Pedersens album er et eksempel på nettopp dette. Her forsøker han å overføre supersoniske no-tehøvlinger til melodier og sanger – uten å lykkes. Han spiller alle instrumentene selv, med noen tilfang av Todd Sorensen på trommer – og det låter til tider som bakgrunnsmusikk for en relativt absurd, tidlig nittitalis surfefilm som aldri ble tatt ned fra videohyllen. Sologitaren er så lynrask at det føles som den spoles frem og tilbake i tredoblet tempo – og ville nok fungere som en hakedroppende instruksjonsvideo for aspirerende gitarister med hjertet godt plantet i trange skinnbukser, neonfarget gitar og svaiende permanent hår. Det er imponerende og morsomt å høre på den formidable teknikkøvelsen, men platen er altfor motorisk til å kunne engasjere musikalsk. Sjekk ham ut på YouTube i stedet.

STEPHAN MEIDELL

Full fart

cd **rock**

Gogol Bordello
«Trans-continental hustle»
Sony

1 2 3 4 5 6

Akustisk romanipunk

Gogol Bordello fra New York kaller musikken sin for «sigøynerpunk» – og det er i grunnen presist. For her går det unna i hurtigtogs fart og vel så det. Bandet spiller tilnærmet helakustisk uten at det legger noen som helst demper på trykket, og gjennom hele platen er røttene fra romani-musikken svært så hørbare. Bandet består av folk fra Øst-Europa og ledes av ukraineren Eugene Hütz. «Trans-continental hustle» er deres fjerde plate, og den er, som de andre, en vilter samling ekstremt livlige låter, med et par litt roligere hvileskjær. Heldigvis. Selv om både sigøynertedisjonen og punken ivaretas, er det også hørbare latinske impulser her. Blant annet. Men først og fremst er de 13 låtene en forrykende reise i et univers som er Gogol Bordellos eget.

OLAV GORSETH